

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 54. ANUL XIII.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intela ora cu 7. cr. sirulu cu litero
nici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
ga'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretulu prenumerati-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 11/23 Iuliu 1865.

Schimbarea Crisei.

Sub titulu acest'a ne aduce „N. Fr. Bl.“ despre starea
crisei ministeriale urmatorele:

Ministeriulu de pana acum abia va functuna mai multu
decatu septemân'a de fatia, din contra senatulu imperialu va
dura pana in Augustu.

Pe scirile acestea pote cineva sa bazeze de aceea,
pentruca ele nu purcedu din unulu seu altu birou, ci din na-
tur'a lucrurilor.

Legea in privint'a finantieloru pentru a. 1865 va fi ter-
minata inca in decursulu septemanei acesteia in ambe casele,
dara pe langa aceast'a legea de credite inca are a se per-
tracta de senatulu imperialu de fatia si ministeriulu de pan'-
acum e decisu a numai representa legea de credite in senatulu
imperialu.

Precum se vede asiã dara ministeriulu Belcredi va tre-
bui sa se prezenteze, contr'a intentiunei sale de pan'acum, se-
natulu imperialu esitu din patent'a din Februaru.

Noi nu vrem sa damu crediamentu unei sciri, in carea
se esprima intentiunea, de a se acura summele mentionate
in proiectulu de credite alu dlui Plener fara de consimtia-
mentulu senatulu imperialu, la casu de adresa ca tra capita-
listii din Vienn'a, ori de altu unde-va, s'aru pote da respun-
sulu: Nici unu grosiu creditu fara garanti'a
representatiunei legale a imperiului.

Barbatii, cari primescu asupra-si administratiunea cea
grea a imperiului, trebuie sa fia bine instruiti de acesta dispu-
setiune a capitalulu europenu. In Austri'a insa nu trebuie
bani numai pentru resoiu, dara si pentru pace si inca multi
bani.

Partidele acelea, cari aru fi stersu asiã de bucurosu in
vre-unu modu constitutiunea seu mai bine organizatiunea con-
stitutionala a Austriei precum si drepturile ce s'au datu popo-
reloru, si-au opintitu indesiertu mintea spre a afla sisteme no-
ue. Opintirile lor au remasu nefruptifere, neaflandu ei pe-
tr'a intieptiloru, adeca maestri'a de a procura bani, si ne-
potendu veri impregiurarea acest'a in sistemele lor. Din
partea acest'a ce e dreptu, ca s'au fostu latitu nisce vesti despre
suspenderea actulu de banca (Banbakte), de unu quasi ban-
crottu prin reducerea percenteloru. Cu asifelu de surrogate
voiau respectivele partide sa inlature sarcin'a lipsei de bani
de pre spate-si, spre a se pote misca in cele politice dupa
placu, insa asemenea midiloece fura respinse la locurile com-
petinte, si au facutu bine cei ce au urmatu asiã, pentruca unu
bancrottu de statu aru fi stersu pe Austri'a din rendulu sta-
teloru de rangulu antaiu.

Fiindu odata lucru hotaritu, ca lips'a de bani se pote
inlatura numai pe calea ordinei, se vede, ca chiaru si parti-
dele cele ostile constitutiunei au trebuit sa se intorca la senatulu
imperialu, ca la uniculu posibilu isvoru de bani. De aceea senatulu
imperialu va dura si mai departe si ministeriulu celu nou va tre-
bui sa tracteze si sa se familiarizeze catu de bine cu elu.

Dara nu numai pentru septemân'a viitoare, ci si pentru vii-
toriu se vede sperant'a de buna intielegere cu senatulu impe-
rialu, togmã in lips'a acest'a de bani. Comisiunea de con-
trolulu detorieloru de statu nu va incuviintiã nici odata con-
tragerea unei detorii noue, deca ea nu se va pote radima pe o
lege de credite facuta cu conlucrarea senatulu imperialu, fara
pote sa se inlature legea care au creatu comisiunea acest'a.
Atuncea insa cine aru mai credita statulu, de orece cele 111
millione imprumutu nationalu inca nu suntu sterse din memo-
ria, care lucru numai de aceea s'au intemplatu cum s'au in-
templat, pentruca atunci nu esista o asifelu de comisiune.
Increderea ce o are capitalulu europenu in implinirea deto-
rieloru comisiunei acesteia e asiã de mare, incatu la inla-
turarea legi respective indata aru prinde redacini ide'a, ca
s'au pusu in lucrare operatiunile cele mai grosnice de finantie.

Atunci nu numai ca s'aru pote castiga bani numai pe langa
conditiunile cele mai aspre, dara aru cade si cursulu hartieloru
de pretiu asiã de tare, incatu averea nationala nu aru ave mai
nici unu pretiu.

Asiã dara po'nt d'argent point de Suisse e proiectulu con-
trariloru constitutiunei si a progressulu spre a incungiura
cuventulu celu neplacutu reactiune. Senatulu imperialu, ca-
rele e neaperatu de lipsa pentru finantiele statulu, va sta,
precum pana aci si de aci incolo de asup'a, si cu elu va
trebui a se intielege despre intrebãri politice interne si
esterne.

Nimeni pote nu-i va fi mai bine venita impregiurarea
acest'a, ca ministeriulu celu nou, din cauza ca aretandu lips'a
de a pacta cu senatulu imperialu va astupa gurile reactionari-
loru orbi. Ce se atinge de concessiunile autonomiei tieriloru
pe care se vede ca acestu ministeriu va sa le reprezenteze, nu
va fi cu greu de a afla o contielegere cu senatulu imp. de
ore ce in acest'a insusi au petrunsu destulu de puternicu, in
decursulu activitãtii sele, principiulu de a se intielege cu po-
porele Austriei, pentruca nicairi ca in senatulu imp. nu au po-
tutu ajunge cineva mai bine la convingerea, de o parte ca u-
nitatea Austriei nu se realisaza prin o constitutiune ce se alla
pe harthia, de alta parte ca violentiile in un'a parte a impe-
riului apasa si inpedeca libertatea celeialalte parti.

In caus'a bisericësca romano-serba au foile vi-
enese urmatorele: Eparchiele greco-orientale serbesci a Timi-
siorei si a Versietului, pe bas'a propuneriloru, ce le a facutu
in privint'a acest'a congressulu serbescu, s'au regulatu de nou
prin p. n. resolutiune din 8 Iuliu 1865. Eparchi'a Timisiorei
are sa cuprinda in venitoriu acele comune serbesci, care suntu
situat spre resaritu dela Tiss'a in tinuturile Muresului, Be-
gei si Timisiului pana la Berzav'a, ear comunele serbesci din
provincialulu ungaru spre mediadi dela Berzav'a si cele din
confiniele militare serbo-banate se alatura la episcopi'a Ver-
sietului. Ceste doue eparchie in arondarea lor cea noua suntu
a se privi ca constituite din 15 Iuliu 1865, va sa dica deodata
cu episcopiele romanesci de Aradu si Caransebesiu. Pentru
alegerea noului Episcopu alu eparchiei greco-orientale serbesci
a Timisiorei se va tine catu mai curendu unu sinodu alu E-
piscopiloru greco-orientali din mitropoli'a serbësca.

Sabiu in 9 Iuliu. Unu corespundinde alu „Concordiei“
in nr. 53. ia asupra-si sarcin'a de a sa face advocatu causei
dlui Jude procesualu L. O. cu comun'a R., de carea se atinse-
se ceva pe scurtu in nr. 48 „Tel. Rom.“ Nu vomu dice nimicu
la meritulu acestui respunsu, ca sa nu se para, ca preocu-
pãmu intr'o parte ori intr'alt'a caus'a partideloru respective;
vomu aduce aminte dlui advocatu numai de doue lucruri, cari
aru fi de doritu sa nu le ignoreze in polemiele sele urmatore:

1) ca sa nu confunde caus'a partideloru cu caus'a redac-
tiuniloru, cãci cestoru din urma, nefiindu atotu sciãtore, prea
lesne li se pote ntemplã ca sa fia chiaru reu informat, —
unu adeveru, care dlu resp., de nu va voi a-lu priimi dela noi,
se lu priimësca dela on. redactiune a „Concordiei“, care tota
acestea i le spune in not'a sea;

2.) ca injuraturile nici odata si sub nici o impre-
giurare nu suntu argumente.

Din Banatu.

In 5 Iuliu st. v. 1865.

Faim'a, ca Pré R. D. Archimandritu si Protopopu Ioan-
ne Popasu s'a denumitu de Maiestatea Sea prebunulu no-
stru monarchu de Episcopu gr. or. in Caransebesiu,
neumpla inim'a de bucuria, fiindu-ne cunoscuta faptele si
zelulu acestui barbatu binemeritatu pentru biseric'a si nati-
unea sea.

Cu bratiele deschise asceptãmu in mijlocu nostru pre

acestu barbatu escelinte si demnu de tota stim'a ; pentrucă sa ne ocrotésca sub scutul parintescu, assecurandu-ne prin conducerea sea intielépta prosperarea morala si materiala. —

Religiunea este acelu fundamentu alu moralitătii, pe carele jace edificiuu societătii omenesci. Déca fundamentulu acest'a se sgduie prin fortunósele intemplári produse chiaru si de creatiunile, cari suntu destinate de provedintia a fi razimulu acestui edificiu : atunci ruinaea accelerandu-se produce cele mai mari stricaciuni societătii omenesci, prin dissolvarea moralulu evangelicu, carele unicu este menitu a sustiné omenimea in cursulu eii de desvoltare, si a-i dá nutrimentulu celu binecuventatu alu sperantie, alu unicei mangaieri sufletesci. —

De administratiunea bisericésca de pân' acum, carea generalminte dejudecata, a fostu spre ruinaea nóstra morala si materiala, sa ne ferésca Ddiu!

De persecutiunile cele asupritóre, lauda creatorului ! amu scapatu ; in sa bub'a cea mai aduncu taietóre in viétii clerului nostru este vermele celu neadormitu a lu ne'ntie legerei, care nu sciu pâna candu va mai róde la radecin'a cea debila si desecata prin intregile cele vane si surpatóre de sine.

Aru fi tempulu sa ne iubimu cá fratii, precum ne si numimu ; pentru ca numai si numai asiá va descinde darulu spiritului santu preste noi si intru lucrările nóstre vomu spori spre fericirea natiunei, alu cărei destinu se afla in mânilé nóstre.

Ur'a si invidi'a sa péra din inim'a cea plina de viclenia a individulu acelu'a carele este menitu a sierbi altariulu celu sacru, si carele cu juramentu a promisú inaintea lui Ddiu, a fi modelu de fapte bune, intre tóte câte i suntu cu potintia cá unui omu.

De multe ori au produsu acestu pecatu nascutu din ura si invidia dupa sine apostasi'a ; intru atât'a s'au depravatu inimele multoru nechiamati in sa insarcinati cu sarcin'a cea grea a preotiei. —

Sorgentulu reulu au fostu o consecintia, a supreveghárei celu negligente si nepasatóre din partea ierarchiei nóstre de pân'acum ; carea délaturandu-se prin restabilirea unei discipline esacte, ne da sperantia a vedé câtu mai curendu prosperarea si in florirea clerulu si a natiunei.

Atotpotintele creatoru sa lumineze mintea noului nostru Archiereu pentrucă sa pótacorespunde missiunei sele apostolice spre fericirea natiunei si a clerulu sie-si subordinatu !

In fine mai dicemu : Numai vointia, apoi tóte suntu cu potintia. Sat' voluisse. I. T.

Oradea mare 14. Iuliu 1865. (Scolare.) Fiindu convinsu despre aceea, ca totu ce e de interesu natiunale, si mai vertosu ce se reduce la invetiamentu, va fi bine priimitu inaintea On. publica cetitoriu ; nu întârdiiu a comunicá decursulu esamenulu tinutu aici cu tinerimea gimnasiale de relegea gr. orient. din studiulu religiunei.

Acelu esamenu se tinu sub presidiulu Rev. domnu Simeonu Bic'a, presedinte alu Consistoriulu din locu, asistandu mai multi cetatieni de frunte, dintre cari amintescu numai pre stim. domnu Nicolau Zsig'a, meconatele nostru, carele precum in anii trecuti totdeun'a asiá si estimpu a binevoitu a ne onorá in esamenu cu presinti'a sea.

Loculu destinatu pentru tinerea esamenulu fú scól'a elementara din locu, unde de regula se tinu preste anu catechisarea, esortati'a si deprinderea in cantárele bisericesci.

Esamenslu se incepù dela clasele superiori si asiá mai departe ; cu asta ocaziune peste totu poteai audí respunsuri laudabile, încátu dovedeá de ajunsu, ca juniloru le e data ocaziunea a omulá intre sine, — cu unu cuventu respunsurile date indestulira pe deplinu pre óspetii adunati.

Acést'a e rezultatulu osteneleloru noului catechetu, domnulu Georgiu Horvatu, carele — afara de acést'a — cu diliginti'a-si indatinata, pelánga alte ocupatiuni principale, ce le are, sciù formá unu coru frumosu de cantári bisericesci cu tinerimea gimnasiale, — spre placerea comuna a credinciosiloru ; dupa cari adaugu eu, ca bine dice Latinulu : „Labor assiduus omnia vincit.“

La finea esamenulu domnulu presedinte esprimendu-si indestulirea cu progresulu facutu, si indemnandu tinermea la invetiare diliginte si portare morale, multiamí noului catechetu pentru rezultatulu in bucuratoriu, la cari cuvente tinerimea erupse in aclamatiuni „Sa traiésca,“ — pre cum si st. óspetii inca lura petrecuti din sala cu aclamatiuni de „Sa traiésca!“ S. B.

Literariu.

Cu bucuria salutámu nóu'a scriere periodica „Mama si Copilulu,“ diuvariu de domineca, sub directiunea dómnei Mari'a Rosetti. Problem'a ei este: nobilitarea vietiei fa-

miliare. Si acést'a este de lipsa pentru Romani'a cá — nu scimu ce sa dicemu mai neaperatu, cá pânea ce mancámu, cá ap'a ce bemu, cá aerulu ce spirámu.

Nu potemu a nu reproduce frumósele cuvinte, prin cari nobil'a dómna introduce diuarulu, si de siguru cititorii nostri ne voru iertá, ca usurpámu câte-va renduri, ce erau menite pentru politica, spre reproducerea acestoru scumpe cuvinte, purcediatóre dintr'o inima calda de mama romána. Eata-le :

Catramame.

Vóue, mame Románe, inchinu intaiete colóne ale diuarulu copiiloru ; cáci prin a vóstra mijlocire trebuie sa le parvia si numai prin ajutorulu vostru potu sperá ca-lu voiu poté face sa le fia folositoriu.

Este unu legamentu intre voi si mine, care-mi asicura din parte-ve o priimire binevoitória, o critica indulgente si unu ajutoru puternicu si care ve asicura din parte-mi sinceritate si buna vointia.

Sunteti mame si suntu si eu. Copií vostri suntu Románi — ai mei asemenea — si-ai vostri si-ai mei au o mama comuna, Romani'a. Nu este dar intr'adeveru unu legamentu intre noi candu copií nostri suntu frati ?

Ori câtu de osebita dar aru fi positiunea nóstra, ideile si aspirările nóstre, ne vomu intelni pe unu terímu, acelu alu iubirei de mama. Tóte voimu ca copií nostri sa fia fericiti. Si pentru acést'a ce trebuie ? Credu ca si'n acestu punctu ne vomu intr'uní. — Eu credu ca trebuie sa fia buní, ca trebuie sa aiba consciintia de detoriele loru cátra ei insisi si cátra cealalti si sa-si implinésca acele detorii, ca trebuie apoi sa aiba consciintia si de drepturile loru si coragiulu de a si-le mantiné ; si dreptu ambitiune le-asíu voi aceea de a vedé Patri'a loru astfelu cé pretotindeni si totdeun'a se póta sa tia, capulu susu dicendu : Suntu Románu.

A lucrá pentru acést'a sia ve ajut'a in lucrarea vóstra, eaca dorinti'a mea, tnt'a mea publicandu acestu micu diuaru.

Viu fára pretensiune, cu fórté putina pedagogia, dar cu multa iubire si bunavointia. Asiá este ca nu-mi cereti mai multu ? Inca odata ve ceru concursulu vostru. Ve rogu sa ve aruncati insi-ve ochii asupr'a acestoru mici colóne si'n momente de repausu sa vorbiti despre ele cu micii mei cititori. Ve rogu inca sa me ajutati cu sfaturile vóstre, se-mi a-retati imbunetátrile ce veti crede de trebuintia a se aduce acestei foi, sicure fiindu ca ori ce observári veti face voru fi luate in seriósá considerare. Voru fi multe dintre voi, o speru, mame Románe, care voru luá parte la acésta publicare si prin a loru colaborare.

O parte din fia-care numeru va fi speciale destinata vúue. Vomu vorbí despre educatiunea fisica si morala a copiiloru, despre igiena, despre toalet'a loru si chiaru despre móde, in sa tóte numai in raportu cu aceea mica lume a caminulu alu cáru'i'a sunteti de odata si regin'a si întâiulu ministru, si unde adesea sunteti chiamate a implini functiunile impegatulu celu mai de josu, dar nu si celu mai putinu folositoriu, cáci famei'a care scie, la trebuintia, a gatí prandiulu familiei sele si a face prin ea ins'a-si fia-care amenuntu alu casei, are totu atât'a meritu in implinirea functiuniloru eii câtu si capulu unui Statu candu si implinesce pe ale sale. Amu disu la trebuintia, cáci cele mai multe dintre voi n'au decátu datori'a de supr'a veghiare de care cea mai avuta n'aru trebui sa se scutéscá. Acésta parte va fi totu atâtu de folositoria pentru fetele cari voru fi prea mari pentru întâiulu anu alu acestui diuaru, ce, spre a implini golulu celu mare ce este la noi in bibliotec'a copiiloru, trebuie sa începá dela inceputu si sa créscá treptatu impreuna cu densii. Pentru acum vorbindu cu mamele vorbescu cu fetele cá viitórele mame si dómne de casa. Amu avutu mai antáiu intentiunea a publicá unu diuaru numai pentru densele, si eaca considerarea ce m'a opritu.

Dsiórele de 14 ani au inlesnirea de a priimi felurite diuarie straine ce le suntu destinate, si multe familie le si priimescu, copií in sa in genere n'au nimicu : amu preferitu dar a serví pe cei mai intrebuintiati. Si apoi, modestulu diuaru destinatu celoru mici nu va fi totdeun'a nesocotitu de sor'a cea mai in versta, care va avé cerut'a simplicitate si bunetate de anima spre a gasi placere de a face sa petróca pe micii eii frati. Esplicandu-le testulu, aru poté castigá ea in sa-si pregatindu-se pentru missiunea ce va avé a implini intr'o di, aceea de institutrice a copiiloru sei.

Luandu rolulu de sfatuitoria, mi-aducu aminte de ceea ce-mi dicea mam'a candu eramu copila : „Spre a scí se comandi bine, trebuie sa scii sa faci bine.“ Si adesea púindu-me fára mila sa reincepu stergerea, prafulu de pe o multime de obiecte ce erau pe masciórele ei mi-dicea :

„Ori câtu de mici s'aru paré amenuntele intretinerii casei, trebuie sa scii fat'a mea, cum trebuie sa se faca, cáci in-

tr'alfelu servitorii le voru face reu. "Dámu din umeri si gaseamu ca mam'a avea idee cam antice. Amu fostu pré de timpuriu sustrasa de la acea educatiune de ucenica si mai târziu amu vedutu ca mam'a avea dreptate. Fórté cu greu potu crede ca scie sfatú celu care n'a platitu nes ciinti'a lui. Marinariulu care a 'ntelnitu cele mai multe stance este, dupa parerea mea, celu mai bunu carmaciu spre a face ceilalti ale oculi. In calitatea dar' a marinarului care a suferitu pentru ca n'a sciutu, me voiu presentá cá sfatuitória. Me adresezu in genere cátra mamele din tóte treptele societáti; dar firesce, o fóia cá acést'a va fi mai particulariu folositoria acelor'a cari suntu silite a face totu prin ele insele. Amu cautatu si voiu cantá ce au scrisu in privinti'a educatiunei parintii si mamele din alte tieri, si armata cu opiniunile si lucrările loru ve intindu mân'a, mame Române. Ajutati-me.

Mari'a Rosetti.

Varietáti si noutáti de di.

Tribunalulu supremu ardelenescu in Vienn'a si-au inceputu activitatea in 15 Iul. a. c. Esc. Sea d. presiedinte L. Vas. Popu deschise siedintiele cu o cuventare latina, precum ni impartasiesce „Sionulu R.“ — incungiuranda estu modu necesitatea de a vorbi unguresce séu nemtiesce, dupa ce puterea egalitáti; limbelor trassilvane nu se intinde pâna la Vienn'a (? Red. T.) (Concord.)

Precumu cetimu in mai multe diuare Maiest. Sea c. r. apostol. s'au induratu prea gratiosu a denumi pre Esc. Sea D. Paulu de Senyey de Tavernicu alu Ungariei.

(Denumiri.) Dupa „Wiener Zeitung“ la tribunalulu supremu trassilvanu din Vienn'a s'au denumitu: secretari de consiliu: conducatorulu tribunalului din Fogarasu Ietru Piposiu; concepistu aulicu trassilvanu, Franciscu Br. de Fillenbaum si judele singularu din Heghigu, Benedek; directoru alu oficialoru ajutatóre: Consiliarulu c. r. de comptabilitate Ioann de Baka; adjuncti: Carolu Hartmann si D. Lemeny; cancelisti: Rössler, Pintye (dór Pintea? Red.), Mog'a si Horvath.

Alegatori din Engliter'a propria suntu 1,027,017, dintr'acesti'a se vinu pe cetáti 491, 229; Scoti'a: in districte 49, 109, in cetáti 52,628; in Iri'a 173,172 in districte si 30,673 in cetáti; va sa dica cu tintulu: 1,331,599. (Numerulu locuitoriloru preste totu face cam 30 milliône.

Principatele române unite.

— Prin decretu domnescu cu dat'a 15 Iuniu, Sinodulu generalu alu bisericei române va fi convocatu, pentru as'a data la 1 Dec. viitoriu, in locu de 1 Iuliu conformu legeri, pentru cuventu ca au fostu materialmente imposibilu a se pregati pâna la 1 Iuliu tóte lucrările necesarii intru acést'a si pentruca formalitáti cerute de lege pentru alegerea membriloru sinodului, ceru óre-caret empu.

„Reform'a“ ne aduce acum scirea despre impartirea medalieru la espositiunea opereloru artistiloru in urmatórele:

Joi in 24 ale curentei la órele 1 dupa amédi a avutu locu solemnitatea distributiunei medalieru la Espositiunea opereloru artistiloru in viétia.

Deschiderea solemnitáti s'a facutu printr'unu imnu nationalu fórté bine executatu de noulu coru vocalu, compusu din cantáreti dupa la bisericelostatului sub directiunea dlui Cartu, professoru la conservatoru.

Dupa acést'a d. Th. Amanu, directorulu scólei de Bele-Arte si presiedintele Espositiunei, a rostitu unu cuventu, la care d. ministru de justitia, culte si instructiune publica, a respunsu in numele Mariei Sele prin mai multe cuvinte incuragiatóre pentru arte, si artistii premiati, cari fura cei urmatóri:

Pictura: Medalia class'a I. D. Th. Amanu. Class'a II. Panaioténu Baltazaru. Trenk Heinrich. Class'a III. Fidelis Wolch. Szatmary Carl. Mentiune onorabila: Emanuilu Cre-

tiulescu. Stanescu Constantinu. Sculptura: D. Stor. Carl. Focsienénu Paulu. Mentiune onorabila: Babicu. Lempartu. Arhitectura: D. Burelly Gaetanu.

Music'a militaria a regimentului de geniu a salutat pe fia-care artistu ce primea medali'a meritata din mânele d. ministru justitiei, culteloru si instructiunei publice.

Solemnitatea s'a terminatu apoi printr'unu imnu executatu de elevii conservatorului: eara band'a militara intóná cele mai frumoase arti nationale. —

Press'a cea bestrána din Vienn'a ne spune dupa corespund. din Brail'a ca indata ce s'au aretatu in Constantinopole vre-o câte-va casuri de colera, din partea Austriei s'au si luat mesuri de carantinacu vasele austriace. Impregiurarea acést'a se dice ca au facutu sensatiune neplacuta in negutiatorimeadin Brail'a.

Fórté bine sa vede a fi influentiatu asup'a lumei negotiatoresci mesurile barbatiloru de la carm'a din Bucuresti, cari se vede ca nu padicessu cu tóta rigorosittea mesurile de carantina, din simpl'a cauza, ca bóla n'aru fi aretatu simptome periculóse. Neci afumaturi, nici strapungerea epistoleloru nu se observ'a, ci s'au luat mesuri, ca déca cumv'a sosescu bolnavi de colera pre vreunu vasu sa se transpórté in lazaretu si sa se puna sub grija.

Prospectu politicu.

Sgomotulu despre congressulu european nu au incetatu de totu. Intre Franci'a si Angli'a se vedu semne de o apropiare si mai mare. Semnulu celu mai invederatu sa dice ca este visit'a principelui de Valis din Angli'a, ce are sa o faca in curendu cortiei din Parisu. Se mai vorbesce iaresi de 'ntalnirea imperatului Napoleonu cu Isabel'a regin'a Spaniei in Zarauz. Acést'a intalnire o privescu unii ca o demonstratiune oficiósa in contr'a acelor'a, cari tintescu unirea regatelor Spani'a si Portugali'a sub un'a coróna.

Lumea politica va de alta parte a sci, ca tóte proiectele de unire, cari purcedu dela partid'a progressista, pe sub mâna aru fi sprijinite de Angli'a, cárei'a de o parte i-aru placea sa puna in costele Franciei unu regatu puternicu si cárei'a mai departe nu i-aru placé cá sa se nascá o republica pe peninsula pireneica.

Din Itali'a nu avemu de asta data alte sciri mai importante decâtu ca in castrele dela som'a aru fi erumtu o bóla si ca din caus'a acést'a esereitiile voru fi amanate.

O deosebita atentiune merita acum Prussi'a despre carea amu mai fostu pomenitu ca-si reparéza intariturile. In contr'a cui se iau mesurile acestea nu se scia. Vedemu insa din câte ne vinu a mâna ca d. de Bismarck si cu densulu o partida tintescu intr'acolo ca ducatele eliberate de sub Dani, in conclucrare cu Austri'a, sa le insusiésca numai Prussiei. Unu diuarius ce ese in Lipsca „Grenzbote“ cere energicu cá Prussi'a sa numai astepte hotárirea propria a populatiunei din Holstein-Schleswig, ci sa intre acolo si sa se puna in posesiune, pentruca populatiunea ins'a nu-si cunosce binele ei.

Din Americ'a dupa ce amu fostu asigurati mai de multe ori ca trebile imperiului celui nou mergu bine, astadi iara vinu sciri alarmatóre si adeca, ca Juracz aduna trupe nóue cu midilóce din isvóre nevedute. Trupele pre lângá tóte demintirile se dice ca si le recrutéza Juraezu in Statele unite si se dice, ca intre militantiu lui se afla si nemti, poloni si magiari. Audimu inse deodata si despre invingerile armatei imperiale si despre confusiunea lui Juracz, si asiá dar sgomotele póte ca suntu mai mari decâtu faptele.

FOITTA „TELEGRAFULUI ROMANU“.

In nr. nostru 52 promiseramu a comunicá cuventulu rostitu de gimnastulu Nic'a la 'nceierea esameneloru in gimnasiulu románu gr. or. din Brasiovu. Venima astadi a implini acést'a promissiune:

Perseveranti'a, numai perseveranti'a duce la fine frumósa. Spiritulu in omu are facultatea de a se perfectiuná, studiele reguléza si marescu acést'a facultate; perseveranti'a insa este aceea, ce face fructifere facultáti si studiele. Spre a nasce o idea sublima, nu se cere decâtu o minuta, spre a concepe unu planu maretiu, nu se cere decâtu o óra; insa spre a le realisé se ceru díle, se ceru ani, diecenii chiaru. Apoi tempulu aduce cu sine atátea schimbári, atátea intemplári, incátu e lipsa de productulu toturoru poteriloru unui omu spre a invinge pedecele. Acestu complexu lu produce numai perseveranti'a.

Cátu este de lipsa acést'a perseverantia moritoriloru, atát'a este de rara. Lumea gasesce siovaindulu sboru alu fluturului mai potrivit naturelului seu, decâtu industriusulu sboru

— intinsu alu albinei.— Nimicu mai naturale.— A fi perseverantu va sa dica adesea a se lipsi de placeri. Ei! Si cum aru poté placé aceea, ce n'are placeri? A fi perseverantu va sa dica a suferi strapatie, a intinde la necesuri. Si pentru ce ast'a, candu suntu exemple ca si ómenii cei mai uritori de lucru seriusu au ajunsu la scopuri stralucite? Spre a fi perseverantu, in fine se cere religiositate, si religiositatea, religiositatea se numera astadi intre anticitáti.

Contrarie perseverantiei suntu daru placé rile. A fi perseverantu va sa dica a renuntiá la comoditáti; a fi perseverantu va sa dica, a suferi adesea pe nevinovatia, va sa dica, a se vedé despretiuitu, risu chiaru fára a o meritá; a fi perseverantu va sa dica, a petrece díle cu sudóre si nopti cu veghiare si apoi a vedé productulu osteneleloru resturnandu-se pe maiestruulu seu, a fi perseverantu va sa dica uneori a simti amar'a multiamire, ce o simte unu armariu, candu scotindu-si cutitulu iniptu in cóste, recunosce marc'a fabriciei sele. Si tóte acestea pecandu placerile suntu atátu de invitatóre. Insa „Geniesse wer nicht hoffen kann.“ Wer hoffen kann;

entbehre" dice Schiller. Dara spre a despretiui vocea galiesia si sonora a placerilor, si a urma aspra si rigid'a vocea a conștiintei, ce repete: „Per aspera ad astra!“ se cere o putere ce nu e data la toti.

„Dara va resoná nescine: „Pentruce sa me imbetranescu cu fara vreme, pentru ce sa mi scurtezu vieti'a, silindu-me, candu vedu, ca cutare si cutare, a ajunsu la ranguri, la avere, la vadia, si sciu eu ca nu e nici cá mine de diliginte, nici cá mine de statornicu.“

Shakspeare inca dice: „Ca adese si o luntre lipsita de carmaciu scapa de orcanu si intra in portu.“ Insa asiu intreba: Ore ce omu cu minte s'aru increde unei astfelu de luntre? Si apoi mai toti, cari calculéza astfelu, moru cu socotéla inca ne'ncheiata.

Ce face insa pre cei mai multi inconstanti, este:

a) lips'a de religione. Vedi pre unulu, ca increde totulu prevedintiei, si pre altulu ca

b) nu increde nimic'a.

Unulu si propune unu scopu maretiu, are tóte mijlócele spre a-lu ajunge; pornesce spre elu — unu mititelu accidentu neasceptatu lu deconcertéza. Lu vedi ca se pune la umbra consolandu-se: Ddiu este bunu; déca va voi, scie face si fara mine. Ast'a e religiozitate falsa; acést'a e abusu. Atotpotintele a concesu omului tóte, insa cá mijlocu i-a defiptu:

„Sudórea fetiei sale.“

Altii iara uitandu ca suntu fiii pulberei, asculta numai de vocea interna, ce le dice: „Voiesce, si vei poté!“ Se sumefiescu in sine si apoi voiescu si ce nu voiesce Domnedieu. Cá sa-si lingusiesca destulu vanitáti sale, i vedi acomodandu universulu dupa poterile imaginatiunei sale, ii audi esplicandu tóte din legea causalitáti, din legile naturei s. c. l. Sermanii! Ei recunoscendu marimea opului, uita pre autoriu. Cu tóta intiepleciunea loru se intempla unéori de gresiescu, cáci: errare humanum. Dar gresiéla nu e a loru, ci e efectulu unei cause. Asta causa o cercetéza, afla ca si acést'a causa e gresita; s'apuca sa o diréga; vinu la alt'a; voru sa faca mai bine si facu mai reu, panace se vedu incurcati in cause si efecte de nu le mai sciu esplicá. Atunci facu orbesce fara sa mai scia ce. Déca siovaiescu acum'a, nu suntu mai multu vinovati pasii loru nesocotiti, decâtu terenulu clisosu, ce si l'au alesu. Unde e acum'a perseveranti'a la celu ce se increde numai in sine?

Eata ca numai acel'a, care face totu cátu póte increde restulu lui Ddiu, calca pe base solide, numai acel'a póte fi perseverantu. „Ora et balora.“ diceau cei vechi.

„Ci bine,“ va resfectá cineva, „cum dici sa despretiuescu placerile, sa nu me iau dupa nime, sa me straduiescu si speru in ajutorulu lui Ddiu; — dar spre ce scopu ast'a? Pentru ce tóta fericirea de pe pamentu e cu acestu pretiu? Fericirea cea mai mare concessa unui muritoriu pe asta lume este aceea, ce simte, candu vede o dorintia a sea implinita, si punendu-si mân'a pe cugetu i raspunde: „Amu facutu totu cátu amu potutu, si Ddiu a binecuventatu lucrulu mânilor mele.“

Fericirea acést'a este atátu de mare, in cátu nu se póte decâtu simti. Mesure-se cu acést'a fericire ori care alt'a; mesure-se fericirea momentan'a a placeriloru, mesure-se fericirea caduuta din mân'a hazardului, mesure-se ori care alta fericire, si se va vedé, cátu e de debile, cátu de neseversita fatia cu acést'a! Si nici ea potea sa fia altfelu, cáci la fericirea provenita din perseverancia are si Ddiu partea sea. Candu dice Victoru Hugo: „Il-y-a dans la vie humaine des instans qui dédomangent amplement des tous les sacrifices par lesquels nous les avons achetés,“ fara ndoiéla intielege aceste momente. Catu suntu de frumóse dar consecintiele perseverantiei!

Ne trebuiesce esemple. Ei bine, vada cine-va pre unu tieranu, candu se intorce tómn'a dela recolt'a bogata cu carulu incarcatu. Cáta multiamire esprime fati'a lui! Cu cáta vivacitate ibate sângele in templele impodobite cu cununa de spice si flori campesei.

Tóte grijule, tóte ostenecele lucrului, tóte dilele de arstia si de plóia fortunósa, tóte suntu uitate, tóte nimic'a pelánga fericirea, ce o simte elu acum'a. — Acestu tieranu a fostu perseverantu. Vadia cine-va pre unu soldatu intorcendu-se dela gloriós'a aperare a patriei, incarcatu de trofee. Cátu e mersulu lui de falnicu, cáta fericire esprima aspra lui fisionomia! Si-a uitatu in aceste momente de strapatie, de nopti veghiate, de dile alergate, si-a uitatu decâte-ori a privitu mórtea in fatia, si-a uitatu de plagele capetate si póte nevindécate inca, cáci fericirea lui de acum i e mai mare decâtu tóte acestea. Acestu soldatu a fostu perseverantu. — Vadia cine-va unu marinariu intorcandu-se dupa o navigatiune indelungata. Cátu e elu de trufasiu, cátu e de veselu, candu sare la tiermurulu

atátu de multu doritu! Intrebe-lu cine-va: De-i pare reu de ostenecele caletorici, de-i pare reu de sudórea intrebuintata spre a combate vijeli'a undelor, de-i pare reu de lips'a simtita adesea si in privinti'a nutrimentului chiaru? Raspunsulu va fi: Nu! resolutu. — Acestu marinariu inca a fostu perseverantu.

Si ce alt'a óre facemu noi astadi, iubiti conscolari, decâtu ca ne aflámu in unulu din aceste momente? Nu serbámu noi óre astadi incheierea unui anu scolasticu? Nu serbámu noi astadi secerisiulu osteneleloru nóstre? Fia-care din noi si vede astadi rezultatulu conduitei sale din decursulu unui anu. — Unii din noi asemenea tieranului, soldatului, marinariului suntu voiosi; si au dreptu la acést'a, cáci au fostu diligenti, au fostu perseveranti. Póte ca au avutu sa se lupte cu multe greotáti, cu lipse chiaru, dar pentruce au datu óre anticii muselor muntele celu mai prapastiosu de locuintia? Altii dincontra tangescu amariti. Multu au asceptatu dela diu'a de astadi si putinu le-au adusu. Cáta sperantia aveau ei la inceputulu anului, si cátu de putine le realizéza finea! Nu este decâtu vin'a loru. *) — Usiuratarea i-a facutu sa negléga unele datorii, distractiile i-au facutu sa le implinesca numai jumetate, si restulu sa-lu incréda intemplárei. Au venitu repetit'a, au venitu esamine, si cata-i ajunsi la tint'a contraria de aceea, spre care au pornitu. Este cruda pentru acést'a diu'a de astadi, dar póte sa le fia odata de memori'a cea mai frumósa. Cáci ea le oferesce ocaziunea spre a se indreptá in venitoriu. N'au, decâtu sa promita odata pentru totdeuna, ca se voru face bravi, ca voru fi perseveranti si fiitorulu loru e pregatitu. Sa sperámu, ca o voru face, spre binele loru si bncuri'a toturor'a.

Pentru cei bravi inca este astadi o frumósa ocaziune spre a promite, ca nu voru parasí calea inceputa si voru fi perseveranti si pe fiitoriu, cáci perseveranti'a si numai perseveranti'a duce la fine frumósa.

Cu micu cu mare, iubiti conscolari, sa ne intiparimu dar aduncu in inima dis'a lui Horatiu:

Qui studet optatam cursu contendere multa tulit fecitque puer sudavit et alsit.

*) Cuvintele acestea, precum si cele urmatóre immediatu ni s'aru fi parutu potrivite in gur'a profesorului, dar intr'a conscolariului nu le potemu aprobá. (Red.)

Nr. 26—1

Concursu.

La vacant'a statiune invetiatoréscá, cu limb'a propunerii romanéscá, in Furlucu, Protopresbiteratulu Lugosiului. Emolumentele suntu 52 f. v. a., bani ga'a, 10 meti de gráu, 10 de cucuruzu, 80 pf. elisa, 50. pf. sare, 8 pf. lumini, 8 orgii de lemne, 2 jug. pamentu si cortelu liberu cu gradina.

Competitorii la acést'a, au recursele lor, prevédute cu Estrassu de botezu si testimoniele despre scólele absolvate, cu Atestatele despre servitiulu de pâna acum, si despre portarea morala si politicéscá, pâna in 31 Iuliu a. c. a tramite la Consistoriulu Eparchiei Versietii.

Din siedinti'a Consistoriala in Versietiu in 25 Iuniu 1865. tinuta.

Nr. 27—1

Concursu.

In Comun'a Vineri'a devenindu statiune de Invetiatoriu in vacantia — spre ocuparea cárei'a se deschide acestu concursu pâna la 15 Augustu a. c.

Voitorii de a cuprinde acést'a státiune suntu pofititi a-si tramite cererile loru timbrate cuviinciosu la subscrisulu pâna la scrisulu terminu, prevédute cu adevérntia despre aceea:

- 1) ca suntu de religi'a gr. orient.
- 2) ca au absolvatu cursulu pedagogicu — si este si Cantáretiu;
- 3) ca au invetiatu celu putinu clasele normale cu sporiu bunu.

Cu acestu postu este inpreunatu unu salariu anualu de 200 f. v. a. din Cas'a allodiala — Cortelu naturalu si lemne debuincióse.

Orestia 6. Iuliu 1865.

Inspectorulu scolariu gr. orient. alu

Tract. Orestiei

N. Popoviciu, Protopopu.

Burs'a din Vienn'a 10/22 Iuliu 1865.

Metalicele 5%	69 90	Actiile de creditu	177 70
Imprumutulu nat. 5%	74 90	Argintulu	106 75
Actiile de banca	798	Galbinulu	5 24.

Corespondintia.

Unui Románu in Lugosiu: scrisori anonime nu se potu lua in consideratiune.